

Na cava na Wainimate e Gunuvi?

Wainimate me na vakayagataka e dua e tauvi COVID-19 me bulabula vinaka tale.

Ke rivarivabitaki ni o rawa ni tauvimate bibi ke o tauvi COVID-19 qai dikevi ena loma ni 5 na siga sa oti ni tauvi iko na COVID-19, de dua ena vinaka mo kerea mo vakayagataka na kena vuanikau e vakarautaki. E rua na veivuke e vakarautaki: [Paxlovid™](#) (Pfizer) kei na [legevirio](#) (Merck). Na nomu vakadonui ena veiqaravi ni COVID-19 qo ena vakatau tiko ena nomu yabaki ni bula, kemu ituvaki ena gauna sa oti kei na balavu ni gauna e tarai iko kina na ivakatakilakila ni mate.

Na wainimate gunuvi qo ena rawa ni vukea na yagomu me valuta na COVID-19 ena kena tarova me kua ni vakalevutaki e yagomu na manumanu ni mate ni SARS-CoV-2 (na manumanu ni mate e vakavuna na COVID-19), vakalailaitaka na levu ni manumanu ni mate e yagomu, se vukea na isasabai ni yagomu. Na kena vakayacori vei iko na veiqaravi qo ena sega kina ni veivakaleqai sara na ivakatakilakila ni mate e tarai iko qai dredre tale ga mo lai tauvimate bibi sara se gadreva na veiqaravi vakavuniwai e valenibula.

• AU NA VAKAYAGATAKA VAKACAVA NA WAINIMATE GUNUVI?

Nomu vakayagataka na wainimate gunuvi e kena ibalebale ga ni na soli vei iko na kena vuanikau. Ena vinakati mo na vakayagataka na wainimate gunuvi e dusimaka na nomu vuniwai. Mo kua ni calata na gauna mo gunuva kina se sivia na ivakarau o taura ke o calata na gauna mo gunuva kina. Mo na vakayacora na ka kece e dusimaki ena veiqaravi me yacova ni o sa vakacavara se me yacova ni sa tukuna o nomu vuniwai me sa rauta. O rawa ni vakayagataka na wainimate gunuvi ena gauna o sa kana oti kina se ni se bera ni o kana. Ena vinakati tale ga mo na tiloqataka na vuanikau e vakarautaki, me kua ni musu se vuruki ni o tiloma.

• VAKACAVA KE LEQA TIKO NOQU IVI SE LIVA?

Ni bera ni o vakayagataka na vuanikau, mo na veivosakitaka rawa na kemu ituvaki kei na nomu vuniwai. Qo e okati kina na nomu tukuna vua na leqa e tarai iko voli kei na wainimate o dau vakayagataka, na kena o dau lai kauta mai na kemesi, na ivukevuke ni vuanikau eso me vaka na vitamin, kei na so tale o dau vakayagataka.

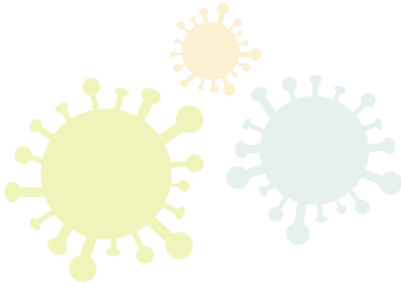
O ira na vakaleqai na nodra ivi se liva mera veivosakitaka rawa kei na nodra vuniwai na kedra ituvaki ni bera nira vakayagataka na wainimate gunuvi. Ena qai tukuna o vuniwai ke veiganiti me vakarautaki vei iko na wainimate gunuvi se sa veirauti na kena ivakarau sa soli tiko vei iko. Eso ena vuku ni kedra ituvaki ena sega ni veiganiti vei ira na veiqaravi qo.

- **VAKACAVA KE SEGA NI VEIGANITI VEI AU NA VEIQARAVI NI WAINIMATE GUNUVI?**

Ena vakatulewataka nomu vuniwai ke veiganiti se sega mo vakayagata na wainimate gunuvi. Ena rawa ni tiko e vica na vuna. E dua vei ira ke o sega ni se yacova na ivakatagedegede e gadrevi mo vakayagataka kina se ena vuku ni kemu ituvaki vakatauvimate. Ena vinaka gona mo na veivosakitaka kei vuniwai na veiqaravi vinaka duadua me vakayacori vei iko.

- **VAKACAVA KE SEGA NI GADREVI MEU VAKAYAGATAKA NA WAINIMATE GUNUVI?**

O nomu vuniwai ena rawa ni vakatulewataka ke sega ni gadrevi mo vakayagataka na wainimate gunuvi se sega ni ganiti iko. Ena tiko e vica na vuna e yaco kina qori. De o sega ni yacova na ivakatagedegede kece e gadrevi, se ena vuku ni kemu ituvaki vakatauvimate ena sega ni veiganiti ena so na veiqaravi. Mo veivosakitaka kei na nomu vuniwai na veiqaravi vinaka duadua mo muria.

DOH 825-029 May 2022 Fijian

Ke o vinakata e dua tale na ivolavolai ni ivola qo, qirita na 1-800-525-0127. Ira na didivara kei ira na vakaleqai na nodra vakarorogo, moni qirita na 711 (Washington Relay) se imeli ina <mailto:ecivil.rights@doh.wa.gov>.